

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Capitalism sau bolșevism? — Contingentarea importului. — Banchetul dela Boulevard—București. — Adunarea generală dela Sibiu contra bolșevismului economic. — *Cronica*: Chestiunea fondurilor de pensie particulare. Efectele crizei în America. Un document al premii. Banenotele de Lei 100—

Capitalism sau bolșevism?

Se impune generalizarea luptei împotriva bolșevismului!

Se vorbește tot mai mult de o *criză a sistemului burghezo-capitalist*, ce stă la temelile tuturor statelor civilizate cu excepția Rusiei sovietice.

Sistemul capitalist este identic cu concepția liberalismului și individualismului economic și juridic.

Antipodul concepției capitalistico-individualiste ar fi bolșevismul sau socialismul de stat.

Lupta între aceste două mentalități s'a angajat de mult, chiar dela ivirea marxismului. În Rusia lupta s'a și decis în favoarea marxismului etatist.

În Germania postbelică bătălia asemenea a trecut de pe planul teoretic pe cel practic politic și nu se poate contesta, că *bolșevismul câștigă teren*, încet, dar sigur. Grafica plastică a acestei evoluții spre ideologia comunistă ni-o înfățișează rezultatele alegerilor pentru Reichstag și Landtag-uri din anul curent.

În restul țărilor occidentale burghezia se menține încă tare pe poziție, ba în unele țări mari cum sunt marea Britanie și Italia, s'a produs chiar o însemnată deplasare spre dreapta.

Regimul radical-socialist din Franța este încă un regim capitalist, dar are multe simpatii pentru extrema stângă.

Ce fac țărilor mai mici?

Oscilează și ele între două poluri opuse, când spre extrema stângă, când spre dreapta, dar fără a putea statornicii o poziție de echilibru.

În Bulgaria de pildă recente alegeri comunale au adus o importanță biruință tezei comuniste.

Jugoslavia, Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, țările scandinave și celelalte state mai mici rezistă eroic loviturilor venite dela răsărit.

În rezumat toată lumea „veche”, adică *întreg sistemul liberalo-burghez se frământă și se sbate între două mentalități opuse.*

Și nu este exagerată afirmația că *criza economică de azi cu toate consecințele nefaste este urmarea firească a acestui sbucium ideologic.*

În fond avem o adâncă criză sufletească și doctrinară, — agravată de neînțelegerile dintre marile națiuni și de creșterea continuă a șomajului, — și pe acest fond de ordin moral și spiritual se greșează criza economică cu toate dibuirile și desorientările inerente marilor epoce de tranziție.

Slăbiciunea principală a capitalismului rezidă în totala lipsă de solidaritate și coeziune între forțele componente, — materiale și intelectuale, — cari par a fi ajuns într'o stare de apatică inerție și lăncezeală, aplicate fiind să cedeze încetul cu încetul terenul curentelor noi mai agresive și mai solidarizate, cari sfidează lupta fățișă și riscată.

Aceasta inconștientă lașitate o vădese statele capitaliste, când furnizează sovietelor nu numai mărfuri și material brut, dar chiar și fabrici, șantiere, arsenale și material omenesc, pentru a pregăti astfel tocmai cu ajutorul capitalismului apusean ofensiva finală pentru distrugerea aceluiaș capitalism.

Este o lege biologică, că *ființele vii ce-și pierd instinctul și conștiința propriei existențe trec în declin și se apropie de sfârșit...*

Și ne întrebăm nu cu puțină îngrijorare: *Ce face statul român în mijlocul acestei apocaliptice conflagrațiuni ideologice și spirituale?!?*

Răspunsul la aceasta întrebare este: *statul român sau nu face nimic, sau bate câmpii, sau bate tactul în trei timpi pe loc...*

O conștientă acțiune într'o direcție de apărare nu putem observa.

Ba haosul pare a-și fi atins culmile chiar în țara noastră.

Nicăiri nu este nesiguranța și orbecăirea în necunoscut ca tocmai la noi!

Pe partea cărei puteri luptăm noi?! Vrem noi sincer să menținem ordinea capitalistă, sau vrem din contră să pregătim încet și pe nesimțite triumful erei bolșevice!?

O atitudine hotărâtă într'o direcție sau alta e greu de precizat și anume din acel simplu motiv, fiindcă *activitatea cârmuitorilor noștri nu are nici un punct sigur de orientare și astfel nu e de mirat dacă măsurile, ce se iau în numele puterii de stat vădese o totală zăpăceală și nesiguranță*, întocmai ca nava, care și-a pierdut busola și cârmaciul și a devenit jucăria valurilor furtunoase ale mării.

Și aceasta este lucru firesc, dacă ne vom da seama că *în marile noastre partide de guvernământ și chiar și în partidul dela putere sunt adunate într'o admirabilă promiscuitate curențele cele mai extremiste, care se bat în capete.*

Pe lângă aceasta imposibilă împerechere de ideologii opuse este foarte logică că nu vom vedea nici o sinceră aplicare de „programe“, și nici o continuitate în realizări practice, continuitate, care este absolut indispensabilă oricărei opere serioase de refacere și consolidare.

Partide burghezo-capitaliste vin la putere cu program de consolidare a

ideii de proprietate privată și de însă-nătoșire a creditului, dar odată instalate la cârma statului, întreg aparatul legislativ îl utilizează în vederea unor legiuiri cari — ca conversiunile și moratoriile nestudiate și demagogice — sunt de fapt menite să distrugă creditul și proprietatea privată, ambele instituțiuni de bază ale ordinii capitaliste.

Deși țărănul român este profund conservativ și individualist și nu numai că respectă avutul altuia, dar dobândirea de proprietate privată este ținta finală a vieții lui, — toți cei cari reclamă și obțin puterea în stat în numele acestei țărănimi individualiste și profund „capitaliste“, provoacă prin fiecare legiuire economică câte o nouă spărtură în marile edificiiu capitalist.

Este aceasta inconștientă sau o acțiune premeditată? Nu știm!

Ceeace știm este că *acest periculos echivoc trebuie să înceteze cât mai curând posibil!*

Căci starea actuală de buimăceală și nesiguranță este mai apăsătoare și mai păgubitoare pentru națiunea română, decât o atitudine bine definită și îndreptată spre orânduiala bolșevică! Cel puțin acolo vom ști cu cine avem de lucru și cum să ne comportăm!

*

Un lucru este sigur și acesta este că *a sunat ceasul faptelor!*

Cei cari sunt sinceri adepți ai unei orândueli sociale și economice, — experimentată și justificată prin minunatele opere ale civilizației moderne, cei cari perhorescă în interesul neamului dibuirile și experimentările primejdioase, să-și strângă rândurile, să se organizeze și să înceapă neîntârziat o vigoasă acțiune de limpezire a situației și de combatere fățișă și eroică a curențelor extremiste!

Și — repetăm — să nu se uite că rezultatele parțiale, dar mereu crescânde ale bolșevismului, se datorese tocmai faptului că forțele capitaliste sunt total lipsite de solidaritate și toată nădejdea și-o pun în aparatul de stat creat de ele, dar care și el începe să se clatine sub înrăurirea șoaptelor de sirenă, ce vin tot mai ademenitoare dinspre soare-răsare...

Solidaritate și luptă dreaptă pe față! iată care este sfânta datorie a tot ce este

conștient și nu vrea distrugerea patrimoniului național!

Lupta a fost angajată și focul a fost deschis de vechiul luptător și animator, care este *Dr. Aurel Vlad*, prin „*acțiunea împotriva bolșevismului economic*“.

Aceasta luptă demnă va fi secundată în curând de o acțiune formidabilă pornită de elemente conștiente în capitala Ardealului sub numirea de „*Acțiune patriotică*“, care nu se va mărgini numai la combaterea curentului bolșevic, dar va începe totodată ofensiva necruțătoare și împotriva celui mai redutabil dușman al capitalismului și în special al neamului nostru, care se chiamă: **eriza morală** sub toate aspectele ei desgustătoare și degradante cum sunt: corupția și venalitatea aparatului de stat, sperțarismul, bacșiușul, nepotismul, politicianismul miop și hrăpăreș, odioasa inegalitate în distribuirea retribuțiilor pentru serviciile publice, și întreg sistemul de jaf și de risipă, ce se practică de un stat sărac și bântuit de toate mizeriile!

(Cluj.)

Dr. IOACHIM TOLCIU.

Contingentarea importului.

De când bugetele statelor se tot desechilibrează în ciuda tuturor măsurilor preventive ce se iau, a apărut pe orizontul vieții economice un vocabular nou, care explică diferitele orientări pe cari le ia statele pentru a eși din criză. Cum această criză s'a tot agravat în ultimul timp, urmările ei pătrund așa de departe încât atacă moneda înșasi a diferitelor state. Se știe că la vântul năpraznic al crizei, Anglia a renunțat la etalonul aur, lăsându-și moneda pradă convulsiiunilor la cari fatalmente este supusă în astfel de cazuri. De sigur că nu fără un scop bine determinat a luat Anglia această măsură, ei crezând că va profita proporțional, relativ mai mult din exportul pe care-l va putea face în baza unor prețuri mai reduse, decât menținând cu greutate insurmentabile viața economică la prețuri exagerate. Pe urmă mai era în cauză și viața industriei engleze, căreia i se da prin această măsură, posibilitatea de concurență, deci intervenia o activare a ei, și în mod indirect statul însuși se ușura de anumite sarcini sociale, cari erau necesare pentru întreținerea șomerilor. Evident, rezultatele n'au fost cele așteptate, căci viața economică a Angliei, nu s'a înviorat cu nimica de un an încoace.

Dar nu toate statele își pot permite luxul unei depreciări a monedei așa cum și-a permis Anglia. În speță, dacă e vorba de noi, s'a arătat suficient de temeinic pentru a fi dispensați să mai reluăm discuția, în chiar coloanele acestei reviste că, depe urma unei devalorizări a monedei, nu avem nimic de câștigat. Dacă așa stau

lucrurile, înțelegem ușor de ce fiecare stat în parte, își apără cu îndărătnicie moneda, cum își apără tigroaica puii de primejdie. În executarea acestei apărări, s'au luat tot felul de măsuri restrictive, privind mai cu seamă importul produselor străine, pentruca să se limiteze cât mai mult plățile produselor în străinătate. Evident, țările europene mai avansate, pot face uz ușor de măsurile restrictive la import, sau în orice caz pot manevra măsura cu mai multă eficacitate. Pentruca dacă e vorba de țările industriale ele nu importă decât articolele alimentare, nelegate direct de solul lor, dar indispensabile vieții. În consecință importul se poate într'adevăr comprima, până la limita care poate fi suportată de însuși tratul omului. Viața industrială fiind în floare, se poate conta pe un stoc suficient de fabricate de tot felul, cu care să se poată acoperi necesitățile vieții.

Dar România este o țară agricolă. Exportul ei principal se compune din produse de acest fel, cari și așa fuseseră larg concurate pe piețele străine de: Americani, Ruși, Argentinieni, etc. Pe urmă stocul de export chiar în situație contrară, nu mai prezintă însemnătatea de altădată. De aceea, el împușinându-se, apoi intervenind și scăderea prețurilor, puterea de cumpărare a României a diminuat într'un mod fulgurator. Astfel de unde în 1929 importul românesc a avut o valoare de 29,390 milioane Lei, în 1930 el a scăzut la 22,540 milioane Lei, în 1931 la 15,859 milioane Lei, pentruca în 1932 să se ridice la abia 11.000 milioane Lei, adică cca 38% din cel al anului 1929, cca 50% din cel al anului 1930 și cca 70% din cel al anului 1931. Dacă însemnăm valoarea importului românesc din 1929 cu indicele 100, atunci cel din 1930 va trebui însemnat cu indicele 76,8, cel din 1931 cu indicele 53,9, iar cel din 1932 cu 38, încât astfel mergând curba de descreștere vom ajunge în 1933 la un indice de cca 10% față de 1929. În asemenea situație găsindu-ne apare oarecum nelogie a mai lua măsuri de contingentare a importului, când el și fără acestea a ajuns sau tinde să ajungă la o valoare, care este sub toate așteptările.

Dacă deci în felul acesta se prezintă lucrurile și dacă din motivele arătate contingentarea importului este o operațiune iluzorie, apoi eu atât mai ineficace ne apare ea în urmările sale directe pentru economia țării noastre. Căci pe deoparte nu avem ce exporta, mai cu seamă referindu-ne la anul 1932 când după datele statistice culese nu avem nici porumb pentru export, pe de altă parte articolele contingentate la import fiind mai cu seamă cele fabricate, ne întrebăm în ce postură ne situăm în acest fel, când până acuma am dus o politică industrială prea cunoscută. Mai mult, articolele contingentate sunt tocmă produse ale fabricației avansate ca: aparate de telefoane, mașini unelte, mașini de scris, mașini de imprimerie, specialități chimico-tehnice culori de anilină, turbine cu aburi, motoare cu combustie internă, tuburi și țevi de aramă, lămpi electrice, etc. toate articole, pe cari nu le putem fabrica pe deoparte, iar pe de altă parte nici nu ne putem dispensa de ele. În consecință, privind aceste urmări ale contingentării importului, ne

găsim într-o situație, care fără să ne aducă vreun bine, ne agravează lucrurile la noi acasă. Căci presupunând că lipșiți fiind de abundența materialelor contingentate, ele se vor scumpi pe deoparte, iar pe de altă parte această scumpire va avea un reflex defavorabil asupra circulației comerciale. Ne găsim astfel într-o strânsură exercitată pe două fronturi: lipsa și scumpetea, cari îngreunând relațiile comerciale cu atât mai imposibilă va face manifestarea activității statului din lipsă de venituri. Vedem așa dară că suntem într'un paradox interesant, care rămâne să fie studiat în amănunțime dacă e vorba să-i suferim urmările în mod persistent.

Și paradoxul nu se oprește aici. Urmarea firească ar fi fost ca odată cu contingentarea articolelor înșirate mai sus, să studiam posibilitatea compensării lor, prin industria indigenă. Să ne gândim adecă ce instalațiuni industriale ar putea fabrica produsele contingentate și să le facem acestora anumite avantagii, pentruca astfel să intensificăm activitatea economică la noi acasă. Ori știrile ce le obținem, nu sunt favorabile realizării unor asemenea deziderate. Astfel de unde statul încasa și până acuma capitole întregi de venituri din activitatea industrială, lăsând întreprinderilor justificarea desaccordului între prețurile produselor agricole și industriale, se pare că există tendința de a mări aceste impozite, cari desigur că tot de consumatori vor trebui acoperite. În felul acesta cu puterea de cumpărare scăzută și cu prețuri cari să se mențină la cele actuale, ne găsim într'o situație intolerabilă prin care este exclusă o soluționare a răului. Așa că urmarea firească va fi desigur intensificarea răului și nicidecum o îmbunătățire așa de mult așteptată.

Tot din aceste premise se desprinde apoi inconsecvența factorilor noștri conducători, cari au propovedit până acuma permanent o atmosferă de repulsiune față de întreprinderile comerciale și industriale, iar acum când răul se accentuează se caută și refugiul la ele, dar și supraîncărcarea lor cu noi sarcini fiscale.

Această gravă inconsecvență de a adora ceea ce altădată am aruncat în foc, ne explică constant linia de conduită a sferelor noastre conducătoare, cari nictodată nu s'au trudit să îmbrace rezolvarea problemelor în soluții de viitor și de lungă durată. Permanent s'a mers cu ziua de azi și s'a dat deslegare lucrurilor în măsura în care ele împiedecau mersul curent al zilei. Dar dacă aceste modalități de rezolvare au fost bune până acuma, se pare că de acum înainte am intrat într'o perioadă când acestea au căzut în desuetudine, încât ori vedem justa lor înfățișare, ori ne declarăm incapabili de a ne urmări propriile noastre interese.

Ing. GH. BRĂNDUȘ.

Banchetul dela Boulevard—București.

O manifestație impunătoare.

Dremurile tulburi, cari domnesc de un timp încoace, patimile, cari nu mai cunosc margini, interesul personal meschin, minciuna ridicată până la un pedestal necunoscut până acum, răspândită de-alungul și de-alatul țării, n'au fost în stare

să întunece toate mințile sănătoase din această țară.

Impotriva avanlanșei anarhice, care amenința la un moment dat să ne cutropească pe toți, au răsărit, ca din pământ, noi forțe — caractere măndre, hotărâte și neînduplecate, — cari au dat dovada, că știu să înfrunte vitregia vremurilor, precum tot așa de bine știu să țină piept cu ticăloșia, sau indolența omenească.

Neamul acesta al românismului, persecutat secole întregi de soartă, dispune și astăzi de rezerve morale trainice și sigure. Lipsa de curaj al guvernelor de a privi adevărul în față, slugărnicia cu care tolerează desmățul demagogiei, prăpastia fără fund spre care a început să alunece întreaga economia națională, lipsa oricărei frâne pe acest povârniș periculos, au determinat un mănunchiu de bărbați, conștienți de ceea ce înseamnă simțul de răspundere față de țară, să se ridice fără șovăire, să trezească pe cei adormiți, să însuflească pe cei cu simțul datoriei și să stigmatizeze pe acei, cari și-au pierdut capul.

Glaspul acestor bărbați a răsunat ca o trimbiță de alarmă pe întreg cuprinsul pământului românesc.

Atitudinea lor neclintită a pus la punct pe amatorii de hazard, scoțându-le masca și prezentându-i în adevărata lor postură.

Apelul bunului simț n'a rămas fără ecou.

Cunoaștem astăzi neghina din grâu.

Dar tuturor acelora, cari ne-au deschis ochii li se cuvine să le arătăm recunoștința noastră.

Capitala țării a făcut acest gest în ziua de 10 Decembrie a. e., oferind un banchet în cinstea curajului celor câțiva, cari, lăsând la o parte orice interes personal sau de partid, au știut să calce sigur și în văzul tuturor pe calea adevărului, votând contra legii prăpădului argetoianist.

La acest banchet au luat cuvântul Arhimandritul Scriban, Dr. Aurel Vlad, Grigore Filipescu, Miclescu, N. Mareș, Em. Ottulescu, Victor Bontescu, I. Glogoveanu, prof. Alexandrescu, Scarlat Orăscu, E. Brancovei, prof. Zlotescu, Ionică Rădoi, Napoleon, B. Arie, țăranul Stan Perșinaru și dl Al. Periețeanu.

În lipsă de spațiu nu putem da decât numai unele dintre cuvântările rostite.

Discursul Arhimandritului Scriban.

Doamnelor și Domnilor,

În seara aceasta, la acest ospăț însuflețit, noi suntem oameni din felurite tagme, foarte răzleți unii de alții, dar totuși strânși la un loc de un gând comun. Unii făcând politică, alții străini de ea; unii făcând un soi de politică, alții una deosebită, totuși gustăm unirea inimilor în jurul unui fapt, pe care voim să-l sărbătorim cu toată însuflețirea. În adevăr, el și este de cea mai mare însemnătate socială, pentrucă cuprinde în sine cinstirea curajului celor puțini, cari înțeleg să mărturisească viu ceea ce ei socotesc drept și adevărat.

Doamnelor și domnilor, este o boală a societății noastre de a vorbi fără convingere, de a-ți înăbuși credințele și a vorbi din alte imbolduri. Pe buzele multor oameni găsești ceea ce nu e și în inima lor. Imbrobodirea gândului este una din trăsăturile vieții noastre obștești.

Odată se aruncă o vorbă, dela niște cârmaci de o clipă. Ciracii lor încep a bate din palme, se sună din trâmbiță și din surle, pentru a face vânt cutărei scornituri de peste noapte, cutării urzeli necurate. Mulțimea cea mare nu știe de ce e vorba. Ea nu analizează și odată vezi că pâcuri, pâcuri, în sânul obștii, încep a bate din palme pentru cutare părere răsărită din văzduh.

Cei cari deschid ochii și văd că, de fapt, la temelie este o faptă necurată, sau un gând fără minte sunt pușini. Ce să facă ei?

Cei mai mulți tac. E greu să vorbești după ce s'a făcut o dără într'un sens oarecare. De obicei oamenii nu au îndrăzneala de a vorbi împotriva părerii care și-a făcut drum.

Ferice însă de acei care își țin firea și au atâta inimă încât, deși pușini, spun bărbătește ceiace cred ei că e de datoria lor. Aceasta e o faptă de vrednicie cetățenească și ea trebuie în-cununată.

Noi ne-am adunat aci tocmai pentru a cinsti fapta celor pușini, cari au îndrăznit să-și spuie părerea verde și hotărât, când au crezut de datoria lor că trebuie să vorbească și să lupte împotriva conversiunii.

Că a fost conversiunea, că putea fi altceva, tot una este; Fapta morală este, că o mână de parlamentari au avut atâta bărbăție încât au strigat în auzul țării, fără înfricoșare, ceea ce era convingerea lor. În țara atâtor lașități, ei nu au voit să fie lași. Și era cu atât mai greu de vorbit, cu cât născocirea își făcuse drum și era privită ca o mântuire.

Mai sărbătorim însă și biruința lor. Este biruința lor. Este biruința unui pumn de viteji.

Ce mare învățătură că cei pușini pot fi biruitori, când își pun toată inima la lucru! Ei pot urni inimile și pot preface părerile, celor cari o clipă au fost ademeniți de trâmbițașii unor poște ascunse.

Puteau fi înfrânți și chiar și atunci erau de laudă. Cu atât mai mult însă sunt de cinstiți, că au biruit și au dat obștii noastre pilda îndrăzelii pentru convingerea, care te frământă. Aceasta este o faptă de sănătate socială, care se cuvenea să fie sărbătorită.

De aceea se cuvine laudă atât celor, cari au înjghebat cinstirea acestei noutăți în sânul vieții noastre, cât și mâinii de viteji, cari au dat dovada curajului biruitor, în mijlocul unei lumi molatice.

Și unora și altora, le urăm ani mulți și sănătoși, ani spre bogat seceriș și în alte împrejurări de acest fel.

Să trăiască!

Discursul dlui Aurel Vlad.

Ne-am intrunit în astăseară pentru a sărbători prima învingere a celor, cari au avut forța morală de a se opune unor legiuri nefaste și a se expune pentru adevăr și pentru o cauză dreaptă de triumful căreia este legată soarta și fericirea acestei țări. Dela război țara trece printr'o frământare continuă, care a făcut să nu ne putem consolida. Au fost și sunt atacate cu violență temeliele ordinii sociale și economice, acea temelie de a cărei existență depinde și aceea a neamului nostru.

Se înșală acei, cari cred că stau în fața unui sistem perimat. Sunt sigur, că chiar acei cari

susțin principiile noiei societăți nu cred, că se pot realiza vreodată. Căci să nu uităm, că pricina diferențierii partidului socialist a fost tocmai această credință în nerealizarea principiilor. Intre aceste două curente socialiste se poartă astăzi cea mai grea luptă.

Fostul cancelar și actualul ministru austriac, a făcut cu prilejul discursului rostit la aniversarea republicii austriace, constatarea că muncitorii au înființat republica burgheză ca o eră de tranziție pentru republica socialistă.

La noi politicianii fac azi o politică în contra bazelor sociale actuale fără să-și dea seama că n'au eu ce înlocui această bază. Să recunoaștem, că experiența din Rusia nu este prea convingătoare pentru susținătorii noilor reforme. Prima victorie recoltată de cei cari au combătut conversiunea, de cei cari au avut curajul să înfrunte nepopularitatea, s'a tradus prin hotărârea Căței de Casație. Trebuie să știm însă că cu această luptă nu este pe deplin câștigată. Lupta trebuie dusă până la înfrângerea totală a adversarilor.

Până nu vom convinge masele, că trebuie să lăsăm evoluția firească singura care poate să ne asigure independența și dezvoltarea națională, izbânda noastră nu poate fi considerată definitivă. Cei cari cred, că legiurile acestea conversiuniste sunt din punct de vedere social o binefacere, se înșală. Sunt mai mulți, numărul celor nemulțumiți ca acelor cari vor putea beneficia de lege. Și apoi ce dreptate socială este aceea, care îmbogățește câțiva, dar distruge o țară întreagă.

Cu asemenea concepții sociale s'a distrus creditul și s'a înveninat viața celor, cari au agonisit ceva. Totul se distruge. Primejdia este și mai mare, când ne gândim că s'a lăsat ideea că angajamentele nu mai trebuiesc respectate. Statul rămâne fără nici o bază serioasă. După concepția ce se încetățenește azi partidele politice ar deveni niște bande, cari ajunse la putere distrug avutul celorlalți și pradă averea comună, averea Statului.

Această concepție originală adusă în viața oricărui stat îl duce sigur la ruină. Ce siguranță ar mai putea prezenta ziua de mâine și cine ar mai agonisi ceva pentru el sau pentru stat. Prin munca noastră a tuturor susținem Statul.

În Elveția câțiva demagogi au propus o lege după care 80 la sută din populația cantonului ar fi scutită de impozite, cari ar rămâne în seama restului de 20 la sută. După legile constituționale s'a procedat la un plebiscit. Rezultatul a fost miraculos. Legea a fost respinsă chiar de beneficiarii ei. Iată cum se poate exemplifica o adevărată conștiință cetățenească.

Sacrificiul într'un stat trebuie să cuprindă pe toți cetățenii. Ce ne-am face în timp de război cu teoria demagogilor dela noi.

De când am intrat în România mare nu facem altceva decât să distrugem. Avem nevoie astăzi de un mare partid care să reprezinte ideea de dreapta. Oricât s'ar spune despre noi, că suntem reacționari, noi vrem să creiăm, nu să distrugem.

O democrație inconștientă în care inteligența și forța morală nu are conducători este mai periculoasă decât cea mai teribilă tiranie. Am convingerea, că după greșelile săvârșite, opinia publică se va convinge de nevoia unei forțe, care

să pună zăgaz curentelor bolșevice și care punându-se în slujba țării să-i asigure rolul pe care ea trebuie să-l joace în această parte a Europei.

În speranță, că ziua de mâine va fi un început de îndreptare, ridic paharul în sănătatea țării, care a reperțat acum prima victorie.

Discursul dlui Grigore Filipescu

Cugetam să nu vorbesc astă-seară, când o recentă intervenție la tribuna Senatului, m'a hotărât să spun câteva cuvinte.

Se vede că toată lumea nu este încă pe deplin lămurită asupra caracterului acțiunii noastre.

Unii au mers până a face din noi vrăjmașii neîmpăcați ai proprietății funciare.

Am spus-o din prima zi: Înțelegem să luăm apărarea a tot ce este proprietate sănătoasă, nu însă a proprietății putrede.

Nu vrem să se contamineze și ceea ce a rămas neatins până astăzi și doborându-se bruma de credit, care a rezistat loviturilor lor, se pecetluiește soarta întregii proprietăți.

Omenirea a pus o mie de ani ca să aducă creditul în starea de perfecțiune de azi. O asemenea trudă nu poate fi ignorată de o mână de pseudo-reformatori pentru care nu există nici constituție; nici legi, nici reguli economice.

S'a zis că suntem în fruntea unei mișcări bancare.

Nu știu ce însemnează asemenea expresie. Partid bancar, grupare sau ligă bancară, sunt noțiuni pe cari noi le ignorăm cu desăvârșire.

N'ași dori să fiu însă rău înțeles domnilor. N'am multe merite dar am pretenția să nu fiu lipsit nici de precizie, nici de curaj moral.

Băncile cari și-au făcut datoria față de această țară, băncile cari au compromis o parte din averea lor susținând statul în politica sa de naționalizare a întreprinderilor străine, băncile cari au făcut operații de credit, iar nu camătă, au drept la sentimente ceva mai puțin electorale, ca acelea pe care le manifestă față de ele politicianii noștri.

Sutele de mii de oameni cari și-au depus economiile spre fructificare la instituțiile noastre de credit au dreptul să ceară acestui stat ocrotirea produsului muncii lor.

Asupra acestui punct nu vreau să subsiste nici un echivoc.

Nu suntem o asociație de creditori — mulți dintre noi sunt copleșiți de datorii — dar aceste instituții cinstite, acești oameni nenorociți, părăsiți de toți astăzi pentru că sunt o minoritate electorală, vor găsi la noi sprijinul care le-a lipsit dela alții.

Prima condiție de izbândă este curajul.

Campania de calomnii ce se duce împotriva noastră, nu ne va clinti niciodată din drumul pe care-l socotim cel drept.

Iată, domnilor, ce doream să lămuresc astăzi.

Și deoarece este vorba de curaj, dați-mi voie să ridic paharul meu în cinstea acelor pe cari îi sărbătorim astă-seară.

Când lumea se va desmeteci complect, ea va prețui la adevărata ei valoare gestul de protestare a acestor înalte conștiințe, cari au știut să înfrunte lașitatea vieții noastre publice,

Ei știu ce îi așteaptă și totuși n'au ezita să-și facă datoria.

Să trăiți!

Discursul dlui Victor Bontescu.

În parlamentul trecut am fost singurul din partidul național-țărănesc, care am vorbit contra conversiunii. Singur fiindcă colegul meu dl Aurel Vlad a fost împiedecat să ia parte la desbateri.

Am combătut legea dlui Argetoianu fiindcă am văzut dela început că ea va fi o mare nenorocire pentru țară.

Ardealul n'a dorit, nu dorește conversiunea. El este conservator, mai conservator decât cei din Regat. Ardeleanul a stat peste o mie de ani în robie și în acest timp el n'a făcut altceva decât să conserve datinile românești și pământul românesc.

Noi n'am trădat principiile partidului național-țărănesc, conversiunea n'a fost înscrisă în programul nostru. Dar nu puteam rămâne nepăsător când vedeam că s'a pornit spre stânga, pe drum greșit.

Cine crede că principiile sociale azi în ființă sunt perimate se înșeală. N'avem nici un exemplu care să ne încurajeze pentru a porni spre stânga.

Trebuie să ne unim forțele drepte pentru a pune stavilă nebunilor cari duc țara la peire.

Discursul dlui Al. Periețeanu.

Când cineva vrea să lipească sfărâmaturile unui lucru, cel dintâu lucru ce trebuie făcut este curățirea bucașelelor de ori ce murdărie, căci altfel nici un cement de pe lume nu poate obține legătura solidă.

Când sfărâmaturile în cari vitregia timpului sfârticase neamul nostru au fost puse alături — primul contact s'a făcut de păturile politicianiste, otrăvite de patima de dominațiune.

Rezultatul a fost înlocuirea frontierei geografice care separa trupurile cu o prăpastie morală care separa mai tare sufletele. S'au născut atunci după lungi pertractări noțiuni blestemate ca acelea de regășean fanariot cu care ardelenii apostrofau pe cei din regat și de sclav desrobit cu care cei din valea Dunării improșeau pe cei din valea Mureșului.

După 14 ani de frecătură s'au ros păturile, cele două fructe au pierdut coaja și astăzi țâșnește din ambele sângele generos care va produce adevărata înfrățire și va cimentea unirea.

Operația de lipire a sufletelor se face la focul pericolului bolșevismului intern căci la foc se căleşte fierul și tot la foc se lipește oțelul.

Avem în mijlocul nostru doi ardeleni, pe dnl Vlad și Bontescu. Ei reprezintă picătura de adei vârat sânge ardelean, care se va înfrăși aici și astăzi cu sângele regășean, care curge în sângele neamului fără să fi fost atins de otrava politicianistă.

Înfrățirea de astă-seară nu e rezultatul unor lungi pertractări căci nu e consecința unui târg de interese, de patimi și de ambiții. Înfrățirea de astă-seară e spontană, căci ea izvoarește din comunitatea de simțire și de dragoste către neam

și patrie, ea izvoarește din convingeri măsurate și adânc săpate în cugetele noastre.

Am convingerea că din această comunitate de gândire va naște nu numai partidul conservator național întins pe toată România, dar va naște posibilitatea de colaborare a tuturor celor ce au în suflet tradiția conservatoare, adică respectul bunului altuia și al ȱngajamentelor liber consimțite. Această colaborare se va naște nu numai între cei înscriși în partidul conservator organizat pentru luptă dar între toți cei ce înțeleg să-și păstreze bunul câștigat cu muncă și libertatea individuală asigurată prin patrimoniul individual. Așa P. S. arhimandrit Scriban, care v'a declarat că nu face politică, va face totuși fără să știe politica conservatoare când va propovădui dela înălțimea amvonului că nu trebuie să iei bunul altuia, pentrucă politica conservatoare nu spune altceva decât cele scrise în evanghelie și repetate de mii de ani de popoarele înțelepte.

Infrățirea de astă-seară e solidă pentrucă ea porcede din suflete curate fără preocupări ascunse. Dacă cineva ar întreba astăzi cine va fi șeful acestei mișcări noi toți am rămâne mirași căci este poate singura chestiune la care ne am fi putut gândi și puteți fi siguri unirea ce se încheagă prin sine însăși nu va fi otrăvită prin discuții de asemenea natură.

In fața acestor constatări rog pe reprezentanții Ardealului să ia cu ei din această sală o parte din sufletele noastre, să le transmită fraților noștri de dincolo pentru că cu toții să începem suprimarea prăpastiei ce desparte sufletele fraților. Arătați domnilor pe frumoasele voastre meleaguri că regatul nu e putred cum vi s'a spus, căci putregaiul e numai la suprafață.

Noi vom arunca pe câmpiile și văile noastre sămânța unirii și vom stărpi mărăcinile sclaviei voastre care a putut atinge trupurile, dar n'a atins sufletele adevăratului Ardeal. Arătați domnilor și dincolo și dincoace că pericole mari amenință existența țării și a neamului.

Când învrăjbirea va fi dispărut cimentarea va fi așa de puternică încât nici o presiune externă nu va mai putea sfărâma blocul omogen făcut din sufletele curate, iar secăturile interne ce ne otrăvesc astăzi cu teoriile lor interesate vor dispărea prin farmec, ca întunerecul în fața razei de lumină. Acesta va fi rodul îmbelșugat eșit din sămânța aruncată în urna parlamentară de cei 26 de parlamentari care au pus pecetea neagră pe legea infamiei.

Ridic paharul meu în sănătatea semănătorilor și a celor ce astăzi cultivă câmpul semănat de pe care vom recolta sigur și repede recolta ce dorim și care nu e decât consolidarea patriei spre fericirea neamului.

Dlul Dr. Aurel Vlad i s'a făcut cinstea să prezideze acest banchet.

Din partea noastră felicităm din dragă inimă atât pe acei, cari au pus la cale această sărbătorire, cât și pe inimoșii luptători ai celei mai drepte cauze.

OLT.

CRONICA

Chestiunea fondurilor de pensiiune particulare. Precum aflăm din București dela o persoană competentă și în măsură a fi precis informată, planul trecerii la Stat a fondurilor de pensiiune particulare, s'a abandonat.

Insuși ministrul președinte dl Iuliu Maniu s'a declarat împotriva unei astfel de măsuri, nu numai nedrepte și arbitrar, ci și neconstituțională, deci atacabilă în justiție cu șanse sigure de succes.

Dealtfel s'au publicat în ziarele din Capitală și unele desmințiri oficiale, cu privire la intenția confiscării fondurilor de pensiiune particulare. Iar în ziarul „Dimineața” dela 15 crt. dl D. R. Ioanițescu, Ministrul Muncii, a declarat categoric — pentru liniștirea publicului interesat alarmat — că fondurile de pensiiune particulare vor rămâne neatrinse la întreprinderile ce le-au administrat și până acum. Ministerul Muncii va face o singură inovație: va institui un control serios asupra acestor fonduri, în deosebi în ce privește plasarea lor. Comisia de control va fi compusă dintr'un delegat al Cassei centrale de asigurări, un delegat al Băncii Naționale și un delegat al băncii, ce urmează a fi controlată.

Efectelele crizei în America. După o statistică recentă în Statele Unite ale Americii au sistat plățile din Ianuarie 1930 și până în prezent 4665 de bănci, cari au administrat depuneri spre fructificare în valoare de 3300 milioane Dollari sau Lei 554 miliarde 400,000.000, o sumă adevărat fantastică.

Un document al vremii. „Apelul” de mai jos îl găsim publicat de banca „Economia” din Focșani, în „Gazeta Deponenților” din acelaș oraș.

Este un trist document al vremii!

Iată unde ne-a împins d-nii Iorga-Argetoianu cu a lor nenorocită și criminală lege a conversiunii.

Apelul este următorul:

Apropiindu-se sfintele sărbători, Soc. An. Economia din Focșani, face un călduros apel la debitorii săi, mai înstăriți și cu dare de mână, să aducă la Bancă ceva din datoriile D-lor, pentru a putea restitui deponenților nevoiași, sume mici pentru nevoi urgente și de strictă necesitate.

Apelul este adresat „de data aceasta” (se vede că au mai fost astfel de apeluri) către aproape 20 de debitori ai băncii: advocați, mari podgoreni, etc., din Focșani și împrejurime.

Ori-ce alt comentariu este de prisos!

Bancnotele de Lei 100. Banca Națională a României aduce la cunoștința generală, că termenul pentru retragerea din circulație a bancnotelor de Lei 100 a fost prolongit până la 31 Decembrie 1932.

Adunarea generală dela Sibiu contra bolșevismului economic.

Un grup de cetățeni sibieni a convocat o mare adunare de protest în contra bolșevismului economic pe ziua de 26 Decembrie 1932, orele 11 înainte de masă, în sala „Thalia” din Str. Carmen Sylva.

Cu această ocazie a fost redactat următorul manifest:

CETĂȚENI,

Timp de mai bine de un an demagogia și-a plimbat desmățul de-alungul și de-alatul țării pe chestiunea conversiunii.

Nimeni nu i-a pus o piedică în cale.

Exponenții principali ai acestei demagogii au avut timp suficient să „fericească” țara, nestingheriți de nimeni.

Rezultatul îl vedem cu toții:

Creditul distrus bugetul statului desființat, încrederea cetățenilor în puterea legilor și în triumful simțului de dreptate nimicită, sufletele tuturor oamenilor de bine copleșite de nesiguranța chinuitoare a zilei de mâine, funcționarii nep plătiți, pensionarii cerșitori, deponenții și acționarii sărăciți, spiritul de economie compromis.

Întreprinderile închid porțile una după alta. Rândurile șomerilor se îngroașe.

Fructul muncii de toate zilele nu mai poate fi păstrat sub nici o formă. Am ajuns să trăim, pur și simplu, de pe o zi pe alta.

O nenorocire fără seamăn s'a abătut, ca un imens tăvălug, asupra țării.

Și măcar dacă ar fi fost ajutată efectiv o clasă socială, o categorie de cetățeni.

Dar țărănul a ajuns astăzi să nu mai poată cumpăra o cutie de chibrituri. Nimeni nu mai împromută pe acest țărăn, care nu a cerut nici odată conversiunea în actuala ei formă, nici cu un singur ban. El nu-și mai poate cumpăra o vită de jug, un petec de pământ.

În schimb, statistica oficială arată un număr de 600 indivizi, cari, cheltuind în mod ușuratic o avere de peste 7 miliarde Lei, vor să-și refacă acum situația, exploatând sărăcia noastră a tuturor.

Aceștia vor să fie astăzi marii reformatori ai vremurilor în cari trăim.

Dar mai există și o conștiință cetățenească în cuprinsul hotarelor României!

Resursele morale ale acestei țări n'au secat încă.

Dacă guvernele, strânse în clește de demagogia care bântuie pretutindeni, nu au curajul să privească adevărul în față și să vadă prăpastia spre care alunecăm, în schimb, din ființa poporului s'au desprins, ca răsăriți din pământ, un mănunchiu de bărbați conștii de ceea ce înseamnă simțul de răspundere față de țară, cari, lăsând la o parte orice interes personal sau de partid, s'au ridicat fără șovăire, pentruca să trezească

pe cei adormiți, să însuflețească pe cei cu simțul datoriei și să stigmatizeze pe acei, cari și-au pierdut cumpătul.

Acești bărbați, au pornit o acțiune energetică de protest în toată țara contra bolșevismului economic.

În ziua de 20 Noembrie a. e. s'a ținut o mare adunare la București, iar la 5 Decembrie 1932 o alta nu mai puțin impunătoare la Ploești.

Orașul nostru, care adăpostește atâtea zeci de mii de cetățeni, crescuți în tradiția respectului față de legi și bunul simț, este chemat să-și spună și el cuvântul în această privință la 26 Decembrie 1932 (a doua zi de Crăciun, sala „THALIA” orele 11 înainte de masă), când va avea loc o

Mare Adunare Națională

împotriva bolșevismului economic.

Cu această ocazie va lua cuvântul, între alți bărbați de seamă, și unul dintre cei mai curajoși și autorizați reprezentanți ai Ardealului, domnul

Dr. Aurel Vlad

care, prin atitudinea sa hotărâtă și dreaptă, a stors admirația întregii opinii publice din țară.

Deniți cu toții, cei cărora Vă este drag avutul propriu, pâinea de toate zilele și viitorul Patriei.

Sibiu, 15 Decembrie 1932.

Dr. Nicolae Vecerdea, Consilier onorific la Curtea de Casație.

Ing. insp. Ion Andrea, *Dr. Heinrich Ernst*,

Dr. Lionel Blaga, *Fritz Fabritius*

Ernst Buchholzer, *Ilie Floașiu sen.*

Fritz Buerlmes, *Ioan Iliu*,

Dr. Ioan Bunea, *Dr. Gheorghe Măcelariu*,

Dr. Ilie Beu, *Dr. Irimie Milea*,

Emilian Cioran, protopop, *General Dr. Moga*,

Dr. Ioan Dordea, *Dr. Virgil Morariu*,

Dr. Adolf Eitel, *Dr. Gheorghe Preda*,

Dr. Nicolae Schiau.

După cum vedem din lista iscăliturilor, la această mare adunare vor lua parte și concetățenii noștri Sași.

Având în vedere marele interes, pe care îl prezintă această manifestație cetățenească numai pentru deponenți și acționari, ei în general pentru toți cetățenii, cari țin la avântul și la munca lor, adunarea promite să fie una dintre cele mai împozante, pe cari le-a văzut Sibiul.

O.